

"דרשו ד' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב"

תקציר שאלות ותשובות אקטואליות בהלכות שופר, ראש השנה ויום הכיפורים.

מרדכי אפרתי

גבעת שמואל

מהדורה רביעית ומורחבת ערב ר"ה התשע"ו

תפוח בדבש

האם לא היה מספיק לאכול רק דבש או רק תפוח מתוק ומדוע אנו אוכלים גם תפוח וגם דבש ?

התפוח והדבש מסמלים שני סוגים שונים של מתיקות בחיים.

מתיקות אחת בחיים נובעת מארועים "מתוקים" (טובים ומשמחים) הנובעים מדרך הטבע כגון: חתונה, לידה, זכייה בכסף, הצלחה, אריכות ימים ושנים וכד'.

מתיקות זו מסומלת בתפוח שמתיקותו היא טיבעית ומתבקשת.

אבל יש מתיקות נוספת במציאות.

זוהי המתיקות שבאה רק אחרי דבר קשה (פרידה, אובדן וחולי ל"ע וכד').

לאחר המשבר רואים איך דוקא ממנו נבעה "מתיקות".

לפתע מגלים איך המצב הקשה דוקא בנה אותנו, תיקן אותנו, עזר לנו לגלות כוחות שלא האמנו שקיימים בנו, הביא אותנו יותר לשלמות עצמית ובמיוחד קירב אותנו לאלוקים.

"המתיקות" הנובעת דוקא ממשבר היא המתיקות של הדבש.

מתיקות הדבש באה מדבורה שיש לה "עוקץ" הגורם לכאב, ומתוך הכאב הזה נוצרת מתיקות.

הטבלת התפוח בדבש באה לחזק אותנו באמונה שגם טראומה ומציאות קשה בסוף מביאה לסוג של מתיקות מיוחד שאותו אי אפשר למצוא במתיקות התפוח ומצבי הצלחה הטבעיים בחיים.

למרות ובגלל כל האמור לעיל, המקובלים לא ממליצים לטבל בדבש אלא לרקוח את התפוח בסוכר, אולי בגלל שאיננו רוצים מתיקות של דבש – מתיקות לאחר משבר, אלא רק מתיקות טבעית וזורמת.

התפוח המכיל בקליפתו צבעים וגוונים שונים ("חקל תפוחין") מסמל לדעת המקובלים את המציאות המשתנה של החיים על כל מצביה ומציאות זו אנו ממתיקים בסוכר בראש השנה.

לאחר ההצלחה של החוברת בשנה שעברה זיכני הקב"ה שוב להוציא מהדורה מחודשת ומורחבת יותר מהקודמת ולרכז את ההלכות הן ליוצאי אשכנז והן ליוצאי ספרד וכן הוספתי טבלה שכתבתי המציגה את סימליות קולות השופר לחיי המעשה (ראה להלן).

את הכל שאבתי לאחר בירור מעמיק וניסוח זהיר מתוך המקורות הבאים:

דיני ר"ה ויוהכ"פ, ליקוט דברי שו"ע רמ"א ומשנה ברורה.

ספרהלכות חגים, הלכות חגים ע"פ פסקי הרב מרדכי אליהו.

תורת המועדים, הרב דוד יוסף.

בכל מקרה אני מבקש לא לפסוק הלכה למעשה מחוברת זו והיא רק כלי להמשך בירור ההלכה.

יהי רצון שתתחדש עלינו ועל כל עם ישראל שנת גאולה שלימה ברחמים גדולים ונזכה כולנו להיכתב ולהיחתם בספר חיים טובים וארוכים והמשך לימוד והגדלת תורה והאדרתה.

מרדכי אפרתי

בית מדרש בוקר גבעת שמואל

efratis@neto.net.il 0525219169

החוברת לעילוי נישמות הנפטרים ע"ה:

שמואל בן זאב, הרב שמעון בן שמחה, רבקה בת יוסף, שמואל בן איסר ישראל הכהן, מאשה מרים בת יצחק אריה לייב, ר' יוסף דוד בן ר' זלמן זאב, מלכה בת ר' נחום, מרדכי בן ר' יעקב צבי, שולמית בת ר' אהרן, שלום בן ר' סימון שמשון, שלום בן חנה, הרב יצחק בן ר' חיים, מלכה בת ר' שלום.

תהי נשמתם צרורה בצרור החיים וינוחו בשלום על משכבם.

זמנים בהלכה (ת"א) – ראש השנה ויוהכ"פ התשע"ו

ערב יום א' של ר"ה - כט' אלול התשע"ה, יום ראשון (13 בספטמבר)

התרת נדרים - כדי שגם האישה תזכה להתרת נדרים, מומלץ שתמנה את בעלה להתיר לה את נדריה ועל בעלה להוסיף בנוסח התרת הנדרים את המילים "שתתירו לי ולאישתי...." (לא כל הנדרים ניתנים להתרה במסגרת זו וראה להלן)

פרוזבול – חותמים על שטר פרוזבול כד שהחובות שטרם נפרעו לא יישמטו בסוף השמיטה (אפשר להוריד פרוזבול דרך גוגל).

הדלקת נרות ליל א' של ר"ה – יום ראשון, כט' אלול התשע"ה (13 ספטמבר) בשעה 18:28

לפני הדלקת נרות היו"ט יש להדליק נר נשמה שממנו ידליקו אש לבישול ולנרות בליל ר"ה השני וכן יש להכין נר נשמה נוסף שיודלק בליל ר"ה השני שממנו ידליקו אש לבישול.

בער"ה יש קודם לברך ("להדליק נר של יו"ט" ויש נוהגות לברך גם "שהחיינו") ורק אח"כ להדליק.

אסור לכבות את הגפרור אלא יש לתת לו לכבות מאליו. (לכן עדיף להדליק אש באמצעות גפרור ולא באמצעות נר כיוון שאינו כבה מאליו).

גבר המדליק נרות לא יברך "שהחיינו" בהדלקה אלא בקידוש.

הנץ החמה: 06:28 (זמן ציצית: 05:39) זמן התחלת תפילת מוסף בשני ימי ר"ה – יש להתחילה לא יאוחר מתחילת השעה השביעית

הכנה ליום השני של ר"ה - אסור להכין מיום ראשון של ר"ה ליום שני של ראש השנה, ולכן אסור לערוך את השולחן לליל ב' של ראש השנה, או להכין אוכל וכד' לפני זמן צאת החג דהיינו לא לפני 19:25 וזאת אחרי אמירת "ברוך המבדיל בין קודש לקודש".

ערב יום ב' של ר"ה - א' תשרי התשע"ו, ראשון בערב (14 בספטמבר)

הדלקת נרות ליל ב' של ר"ה – לאחר תפילת ערבית (שהתחילה בצאת הכוכבים). אשה שלא התפללה, תאמר לאחר "צאת הכוכבים" "ברוך המבדיל בין קודש לקודש" (בלי שם ומלכות).

יש להדליק את נר הנשמה עוד קודם להדלקת נרות יו"ט.

בער"ה יש קודם לברך (להדליק נר של יו"ט ויש נוהגות גם שהחיינו) ורק אח"כ להדליק.

כמובן שאין להדליק אש חדשה אלא רק להעביר אש מאש קיימת.

אסור לכבות את הגפרור אלא יש לתת לו לכבות מאליו (לכן עדיף להעביר אש באמצעות גפרור ולא באמצעות נר כיוון שאינו כבה מאליו אלא רק לאחר זמן רב).

בקידוש מברכים "שהחיינו" כמו אתמול ואפילו אם אין בגד או פרי חדש.

צום גדליה - ג' תשרי התשע"ו, יום רביעי (16 בספטמבר)

מי שמעונין לשתות לפני התחלת "צום גדליה" המתחיל בשעה 04:53 צריך לומר במוצאי ר"ה לפני שישן "אני מתנה שאוכל לשתות אם ארצה לשתות לפנות עלות השחר".

צאת צום גדליה - יום ראשון בשעה 19:09

יום כיפור כניסת הצום: 18:16

בהדלקת הנרות יש גם להדליק נר נשמה כדי שנוכל לברך במוצאי כיפור בהבדלה על "נר ששבת" (שדלק כל יו"כ).

בשעת ההדלקה על המדליקה להיות כבר עם נעלי גומי.

אפשר לברך "להתעטף בציצית" בערב כיפור רק אם מתעטף לפני השקיעה דהיינו לפני 18:38 (לאחר מכן מתעטף בלי ברכה).

תפילת מוסף – יש להתחילה לא יאוחר מתחילת השעה השביעית

ברכת כהנים בנעילה לכתחילה עד השקיעה דהיינו עד 18:37 ובדיעבד עד 18:50

עקרונית אפשר לתקוע כבר מ 20 דקות לאחר השקיעה דהיינו בשעה 18:57 אבל עדיין לא יצא הצום ולכן עדיף לתקוע לא לפני "השעה שהצום יוצא". צאת הצום: 19:14

בהבדלה מברכים "בורא פרי הגפן" וגם "בורא מאורי האש" ודוקא על נר ששבת, לא מברכים על הבשמים.

אם אין נר ששבת או נר שהודלק מנר ששבת: לאשכנזים והרב אליהו – ידליק אש ויברך "בורא מאורי האש". לדעת הגר"ע יוסף לא ידליק נר חדש ולא יברך (אבל אם יו"כ חל בשבת יכול להדליק נר במוצאי כיפור ולברך)

אין לאכול לפני ההבדלה ואם הבעל מתאחר תעשה האישה הבדלה בעצמה ותאכל. כמו כן יש מתירים למי שצמא לשתות מים אפילו לא התפלל תפילת ערבית.

המשמעות והסימליות בקולות השופר

תקיעה	תרועה	שברים	תקיעה	המשמעות במציאות הגשמית
התקיעה היא קול פשוט ללא מעצורים ושבירות והיא מסמלת את המצב בחיים בו הכל שוב חוזר להיות זורם, מצליח ומשגשג לאחר כל המשברים	התרועה היא קול מתמשך של שברים קטנטנים דהיינו שילוב בין התקיעה לשברים, דבר המסמל את המשברים הקטנטנים בחיים שמאפשרים זרימה ושטף הצלחה אבל עם הפסקות קטנטנות של משבר	הקול השבור של השברים מסמל את המצב בחיים בו יש שבר ומעצור של שטף הצלחה	התקיעה היא קול פשוט ללא מעצורים ושבירות והיא מסמלת את המצב בחיים בו הכל זורם, מצליח	
	התרועה כנגד הכבד – התאוות שבהם התנוודות רבות ביותר כמו ריבוי הקולות בתרועה	השברים כנגד הלב - הרגש, שהוא תנוודתי ורגיש	התקיעה כנגד המוח – המחשבה שבה אין תנוודות.	המשמעות הריגשית והנפשית
התקיעה האחרונה - מסמלת את חזרת האדם אל עצמו, אל נשמתו, אל תומתו הטיבעית (האלוקים עשה את האדם ישר), אל היושר והישרות של קול התקיעה וזה נעשה על ידי חזרתו בתשובה.	התרועה - אחרי השבירה בא ריסוק טוטאלי, ניצוצות החטא מתפזרים לרסיסים, החטא נעשה עמוק יותר ורחב יותר כמו ריבוי הקולות בתרועה.	שברים מסמלים את השבירה, את החטא, את החטאת המטרה, כמו השברים שהם "פספוס" והחטאה של קול שלם.	התקיעה הראשונה מסמלת את האדם לפני החטא, הכל נקי, הכל זך, הכל ישר ופשוט, כמו התקיעה שהיא קול "נקיי" ללא כל שינוי.	המשמעות הרוחנית
חזרת עם ישראל לארצו, גאולה, משיח, בית מקדש דהיינו הכל נקי וישר ושלם כמו התקיעה	חטאי עם ישראל, כמו חטא העגל, חטא המרגלים.... דהיינו ריבוב של חטאים קטנים וגדולים לאורך זמן כמו התרועה שהיא ריבוב קולות.	אדם הראשון לאחר החטא כאשר כבר הוא שבר וריסק על ידי חטאו את התום והטוהר, את הזוהר והיושר, את הפשטות והתמימות.	אדם הראשון לפני החטא, הכל נקי וישר ושלם כמו התקיעה	המשמעות הלאומית
<p><u>משמעות ראשונה</u></p> <p>התוקע הוא כנגד ספירת ה"בינה". השופר הוא כנגד "הז"א" ("זעיר אנפין" שהם ספירות חסד, גבורה תפארת נצח, הוד, יסוד). התוקע לוקח אויר מהשופר ולאחר שמחזיר אותו לריאות הוא מוציא אותו בצורת קול מדוד ובעל משמעות. כלומר הדינים הנמצאים בז"א חוזרים לשורשם ושם הם מתמתקים והגזירות הרעות מתבטלות במילים אחרות: החזרת המציאות הבלתי מתוקנת אל "הבינה" פירושה חזרת האדם למצבו הראשוני והטבעי עם בריאתו, בו היה נקי ללא רבב. זוהי למעשה משמעות החזרה בתשובה (לא להיות משה רבינו או צדיק אחר, אלא לחזור להיות אתה במצבך הראשוני לפני החטא וזאת ע"י וידוי, חרטה, קבלה לעתיד ובכך השלת קליפות הרע שנדבק באדם שאינן חלק אימננטי ממנו אלא רק תוספת הניתנת להורדה).</p> <p style="text-align: right;"><u>משמעות שניה</u></p> <p>התקיעה שהיא קול זורם ללא הפרעה היא כנגד אברהם אבינו המסמל את מידת החסד שהיא זרימה ונתינה מתמשכת כפי שהיה אצל אברהם. השברים והתרועה שהם קולות שבורים מסמלים את מידת הדין ואת היסורים כפי שעברו יצחק ויעקב בחייהם. כדי לא לאפשר לדינים ולגזירות הרעות לצאת לפועל אנו מקיפים את השברים והתרועה (יצחק ויעקב) בתקיעה לפנייהם ובתקיעה לאחריהם (תשר"ת תש"ת תר"ת) כלומר אנו כולאים את הדינים ע"י חסד (אברהם) מצד זה וחסד (אברהם) מצד זה ובכך מונעים מהגזירות הרעות לצאת לפועל.</p>				<p>המשמעות הקבלית</p> <p>(יש משמעויות קבליות נוספות ועמוקות יותר שאין המקום לפרטן פה)</p>

שו"ת שופר וראש השנה

מס'	השאלה	התשובה
1	מתי מתחילים לומר סליחות ?	<p>על פי השולחן ערוך וכך נוהגים הספרדים מתחילים לומר סליחות מהיום הראשון שלאחר ראש חודש אלול עד יום כיפור כיוון שמשה עלה למרום בר"ח אלול לבקש מחילה על העגל וירד לאחר 40 יום ביום הכיפורים ואז אמר לו הקב"ה "סלחתי כדבריך" מכאן שאלו ימי רצון וסליחה .</p> <p>ולדעת הרמ"א וכך נוהגים האשכנזים מתחילים לומר סליחות מיום ראשון (מוצאי שבת) שלפני ראש השנה, ובתנאי שישארו לפחות ארבעה ימים של אמירת סליחות לפני ראש השנה.</p> <p>ואם לא נותרו ארבעה ימים ממוצאי שבת ועד לראש השנה, כגון שראש השנה חל ביום שני או שלישי, אזי מתחילים באמירת סליחות במוצאי שבת שלפני כן.</p> <p>והסיבה שקבעו באשכנז דוקא ארבעה ימים היא היא מפני שישנו מנהג להתענות עשרה ימים לשם תשובה. ומאחר שיש ארבעה ימים שאי אפשר להתענות בהם, שהם שני ימים של ראש השנה, שבת תשובה וערב יום כיפור שמצווה לאכול בהם. לכן מקדימים ומתענים ארבעה ימים לפני ראש השנה ויחד עם ששה הימים בעשרת ימי תשובה הרי שיש עשרה ימים של תענית (כאשר התענו) וסליחה.</p> <p>ועוד, שהאדם בראש השנה צריך להקריב עצמו לפני הקב"ה, ומצינו בקרבנות שארבעה ימים לפני הקרבתם יש להכינם ולבקרם ממומים, ולכן קבעו לומר סליחות ארבעה ימים לפני ראש השנה.</p> <p>וכדי שלא יתבלבלו קבעו את מוצאי שבת כיום הראשון לאמירת הסליחות. ועוד שראוי שהאדם יתחיל לבקש רחמים על עצמו ביום הראשון שבשבוע.</p>
2	האם אפשר לומר סליחות לפני חצות הלילה ?	<p>הרב משה פיינשטיין זצ"ל (שו"ת אגרות משה חלק או"ח ב סימן קה) התיר באופן חד פעמי ובשעת הדחק וכשיש סכנה שיתבטלו הסליחות לגמרי אמירת סליחות לפני חצות וכדלהלן: "אין מקור מגמ (לאיסור אמירת סליחות לפני חצות) אלא הם מדברי רבותינו האחרונים ע"פ ספרי הקבלה שמסתבר שאין ענין איסור אלא שאין מועילין בכח י"ג מדות שיש הבטחה שלא יחזרו ריקם אלא כסתם תפלה, ולכן כדי שלא יתבטלו מלומר סליחות שלא יהיה להצבור שום התעוררות לתשובה טוב יותר לומר אף מתחלה הוראת שעה... אבל צריך לפרסם ולהודיע שהוא רק הוראת שעה מפני הדחק רק בשנה זו ולשנה הבאה יאמרו סליחות בזמן". אבל רוב כמעט מוחלט של הפוסקים מכל גווי הקשת פסקו שאסור לומר סליחות לפני חצות (לא רק שלא יועיל אלא גם יכול להזיק) כיוון שעת הרחמים מתחילה מחצות ואמירת סליחות לפני כן היא התגרות עם כוחות הדין השולטים בלילה</p>
3	האם אישה חייבת לשמוע שופר ?	<p>שמיעת קול שופר הינה "מצות עשה שהזמן גרמא" וכידוע נשים פטורות ממצות כאלו ולכן האישה למעשה פטורה משופר אבל בכל זאת "נהגו" הנשים לשמוע קול שופר אישה שנהגה לשמוע שופר צריכה להמשיך בכך אלא אם כן תעשה התרת נדרים מיוחדת (לא ההתרה הרגילה) בערב ראש השנה וי"א שאם אינה רוצה לבטל את מנהגה אלא שרק שנה אחת אינה יכולה לבוא (כגון יולדת), אינה צריכה התרה.</p>
4	האם אישה שלא שמעה קול שופר תברך כאשר יתקעו עבורה במיוחד ?	<p>מאחר ומדובר ב "מנהג" (ראה השאלה הקודמת) ולדעת חכמי ספרד אין מברכים כלל על מנהג לכן נשים ספרדיות לא תברכנה וגם התוקע לא יברך להן אלא יתקע עבורן בלי ברכה אבל לדעת חכמי אשכנז הסוברים שמותר לברך על מנהג, אישה שתוקעים עבורה צריכה לברך לפני התקיעות (אבל לא התוקע)</p>
5	האם מותר לחלל שבת ואו יו"ט כדי לקיים מצות שופר ?	<p>בראש השנה שהוא למעשה "יום טוב", יש שני חיובים, חיוב מצוות "עשה" (עונג וכבוד יו"ט) וגם חיוב מצות "לא תעשה" (לא לעשות מלאכה ביו"ט). מאידך ב "שופר" יש רק חיוב אחד והוא חיוב מצות "עשה" (לשמוע קול שופר) ולכן מצות שופר אינה דוחה יום טוב כך שאסור לחלל יו"ט בעבורה ואפילו על מצוות מדרבנן אסור לעבור לצורך השופר כיוון שחכמים השוו דבריהם בעניין זה כדאוריתא.</p>
6	היכן צריך התוקע לעמוד ומדוע ?	<p>על התוקע לעמוד ליד הבימה וספרי התורה כדי שזכות התורה תעמוד לנו לקבל את התקיעות והתפילות וכן בגלל שיש אומרים שטעם תקיעת שופר הוא להזכיר לנו את מעמד הר סיני שבו נאמר "ויהי קול השופר הולך וחזק וכו' " ולכן יש לתקוע ע"י הבימה שבה נמצא ספר התורה</p>
7	כמה קולות צריך לתקוע ומדוע? (המשך בעמ' הבא)	<p>3 פעמים כתוב "תרועה" בענין ר"ה ויו"כ של שנת היובל, "זכרון תרועה", "יום תרועה", "שופר תרועה" ומכאן שמן התורה צריך לתקוע 3 "תרועות".</p> <p>גם בענין ראש השנה וגם בענין יום הכיפורים של שנת היובל הוזכרה המילה "שביעי" ולכן כל האמור בשופר יו"כ של שנת היובל חל על שופר של ר"ה וכן להפך ומאחר וכתוב "והעברת שופר תרועה בחודש השביעי ביום הכיפורים תעבירו שופר", כלומר המילים "העברת שופר" המציגות קול עובר חלק ללא מעצורים שהוא "התקיעה" מוזכרות בפס' זה פעם לפני המילה "תרועה" ופעם לאחר המילה "תרועה" מכאן שיש לתקוע "תקיעה" לפני "התרועה" וגם "תקיעה" לאחר "התרועה", כך שצריך 3 פעמים</p>

7	<p>כמה קולות צריך לתקוע ומדוע?</p>	<p>"תקיעה תרועה תקיעה" (תר"ת תר"ת תר"ת) מאחר ואין אנו יודעים מהי "תרועה" אולי היא שלוש קולות שבורים (הנקראים "שברים") או תשע קולות מרוסקים וקטנים (הנקראים "תרועה") או שניהם ביחד (הנקראים "שברים תרועה") אנו עושים את כל האפשרויות כלומר 3 פעמים תקיעה שברים תקיעה תרועה, 3 פעמים תקיעה שברים תקיעה, 3 פעמים תקיעה תרועה תקיעה כך שקיבלנו 3 תשר"ת 3 תש"ת 3 תר"ת וכך הגענו לשלושים קולות בתקיעות דמיושב (שלפני מוסף). כדי ל"בלבל את השטן" (בליבול השטן פירושו להראות עד כמה אנו עושים את כל המאמצים לצאת ידי חובה ותוקעים בכל האפשרויות ואז אין יכולת לשטן לטעון שישראל מזלזלים במצוות) אנו תוקעים במהלך תפילת מוסף במלכויות בזכרונות בשופרות עוד 30 קולות ושוב עוד 30 קולות בחזרת השי"ץ וכן 10 קולות נוספים בקדיש תתקבל (ולפי מנהג אשכנז 30 קול במיושב, 30 בחזרת השי"ץ, 30 אחרי התפילה, 10 בקדיש תתקבל ובסוף תרועה גדולה) מאחר שתקענו בתפילת העמידה חוזרים לתקוע בחזרה, וסיבה נוספת היא כדי לבטל את מאה הפעיות שפעתה (ושקיטרוגה עדיין פועל) אם סיסרא, ומוסיפים עליה עוד קול כדי לנצחה. אמנם לדעת השו"ע יש לחוש לבלבול בתפילת לחש ולכן יש שלא תוקעים במהלך תפילת העמידה אבל הספרדים נוהגים על פי הקבלה, והואיל והשו"ע לא אסר בפירוש נהגו לתקוע גם בעמידה.</p>
8	<p>אנו תוקעים 100 קולות כיון שאין אנו יודעים מהי בדיוק התרועה. כיצד קרה לאבותינו כדבר הזה שלא זכרו משהו כה חשוב?</p>	<p>לדעת רב האי גאון נסתפקו אבותינו במצוה דאורייתא שנהגה בכל הדורות, אלא כיון שהתורה אמרה "יום תרועה יהיה לכם" ותרגם אונקלוס "יום יבבא יהא לכוון", ובכל מקום בא"י היו מייבבים בצורה שונה, ביהודה כך ובגליל אחרת, וכל מקום הריע כדרך יבבתו, וכך יצא ידי חובתו, איחד רבי אבהו את כל היבבות של המקומות השונים כדי שיהיה מנהג אחיד בכל ישראל. החת"ס אומר שסוגי התרועה תלויים במצבם של ישראל, בעת שלוותם ובעת גלותם; יש תרועה ויללה שהיא לשמחה ודביקות, ויש תרועה לתפילה בעת צרה, ויש גניחה שהיא לצער, ובכל תקופה עם ישראל הריע בצורה המתאימה לאותה תקופה והחידוש בתקנת ר' אבהו לעשות את על סוגי התרועה בכל ישראל מידי שנה. ומסיים "וה' ירויח לנו ויקויים י'הטיבו נגן בתרועה".</p>
9	<p>כמה קולות יש לתקוע לזקן או חולה או אישה שלא שמעו את התקיעות בביהכנ"ס?</p>	<p>אין צורך לתקוע עבורם 100 (או 101) קולות אלא מספיק לתקוע להם 30 קולות, כלומר 3 פעמים תשר"ת 3 פעמים תש"ת 3 פעמים תר"ת כיוון שהחיוב מהתורה הוא רק 30 קול וכל השאר הוא תיקון של חכמים על סדר מלכויות וזכרונות ושופרות בתפילת הציבור במוסף</p>
10	<p>כאשר תוקעים לחולה או לזקן שלא בא לבית הכנסת, מי מברך התוקע או השומע?</p>	<p>על השומע (חולה, זקן) לברך את ברכות השופר אבל אם אינו יודע או אינו יכול, התוקע יברך. לגבי נשים הדין הוא אחר, ראה שאלה מס' 2</p>
11	<p>ממתי ועד מתי אפשר לתקוע בשופר ביום ר"ה?</p>	<p>נאמר בתורה "יום תרועה יהיה לכם" כלומר התרועה והתקיעות צריכות להיות ב"יום" דהיינו מהנץ החמה (ובדיעבד מעלות השחר) עד שקיעת החמה, בשעת הדחק, כגון חייל בפעילות מבצעית שיש לו אפשרות לשמוע שופר לפני הנץ ויודע שלא תהיה לו אפשרות אח"כ עד השקיעה, יכול לשמוע מעלות השחר בברכה וכן לעניין מקרא מגילה ונטילת לולב. (הרב דב ליאור)</p>
12	<p>מה צריכים השומעים לעשות בזמן התקיעות?</p>	<p>1. ע"פ ההלכה "מצוות צריכות כוונה" כלומר יש להתכוון לצאת ידי חובת המצוה (לדוגמא במצות קריאת שמע יש לחשוב לפני האמירה שאני עכשיו הולך לקיים מצות קבלת עול מלכות שמיים) וללא כוונה זו לא יוצאים ידי חובת המצוה ולכן לפני שמיעת השופר על השומע לכוין לצאת ידי חובת מצות שמיעת קול שופר ועל התוקע לכוין שהוא מוציא את השומעים יד"ח 2. אין להתפלל, להתודות, לבקש בקשות בזמן התקיעות כיוון שיש לשמוע כל קול אבל בן סדר לסדר (בן תשר"ת לתש"ת וכד') בתקיעות דמיושב כאשר התוקע מפסיק קצת, אז ניתן להתודות בלחש (ולדעת המ"ב מותר רק להרהר בוידוי ולא להוציא מהפה) אבל להפסיק מיד עם התחדשות התקיעות 3. מאחר ואיננו יודעים מהי תרועה אנו תוקעים 100 קולות כך שמרגע התחלת התקיעות עד סוף התפילה אנו עדיין באמצע מצות שמיעת שופר ולכן אסור לדבר מרגע התקיעות עד סוף התפילה ורק בענין התקיעות מותר (ובדיעבד יצא יד"ח כיוון שמדאורייתא יצא אחרי 30 קול)</p>
13	<p>האם מותר לאכול לפני ששמענו קול שופר בר"ה?</p>	<p>אסור לאכול לפני תקיעת שופר, אבל מותר לאכול כדלהלן: 1. לחם או עוגות עד כביצה (56 גר' או סמ"ק) 2. פירות וירקות אפילו יותר מכביצה 3. תה, קפה, שתיה קרה ללא הגבלה כל זה אם רוצה לאכול ולשתות בבוקר לפני התפילה אבל לאחר תפילת שחרית אסור לאכול כל עוד לא עשה קידוש, וגם אז רק בכמויות הנ"ל וללא הגזמה</p>
	<p>האם מותר לתקוע בשופר</p>	<p>בשבת וביו"ט אסור להשתמש בכלי שיר (שמא הכלי יתקלקל ומבלי משים יבוא לתקן ויעבור על איסור מלאכה בשבת). גם השופר הוא כלי שיר ולכן אסור להשתמש בו ביו"ט אבל</p>

14	בר"ה ללא כל צורך סתם כדי לנסות וכד'?	התורה התיירה להשתמש בו רק לצורך קיום מצות שופר ולכן לאחר קיום מצות שופר אסור לתקוע סתם כך ללא כל צורך. אבל מותר לתת לקטן (אפילו הגיע לגיל 6-7, גיל חינוך) עד גיל בר מצוה להתלמד ולתקוע.
15	למה תוקעים תקיעה (וי"א תרועה) גדולה?	1. לאחר התקיעות אנו הולכים לבית אוכלים ושותים ונראה כאילו שכחנו מיום הדין דבר שיכול לעורר עלינו קיטרוג ולכן מאריכים בתקיעה כדי להראות שאנו עדיין יראים מהדין וגם לאחר התפילה השופר מהדהד באזנינו 2. כדי שהציבור ידע שסיימו את התקיעות 3. אם סיסרא יבבה 100 פעיות ואנו רוצים לבטלן ולכן מאריכים בתקיעה האחרונה או לפי מנהג ספרד מוסיפים תרועה ארוכה מיוחדת וכך אנו מראים שאנו עושים יותר ממנה 4. להראות סילוק שכינה שהיתה עימנו עד כה
16	אם יש בשופר סדקים, איך ניתן לקבוע אם השופר כשר?	צריך למלא את השופר במים, לסתום את שתי היציאות ולבדוק אם יש נזילה כלשהיא. אם יש נזילה השופר פסול ואם אין נזילה של מים השופר כשר. וכאשר השופר פסול מותר לחתוך את החלק הנקוב או הסדוק והשבור ולשייר בו כדי מידת השופר הכשר. אם הסדק בפיה יש לשאול מורה הוראה.
17	האם שופר ארוך (הקרוי תימני) כשר לתקיעות בראש השנה?	אין לתקוע בשופר הארוך, בתקיעות החיוב. (ע"פ פסיקת הרב ערוסי באתר "מורשת") אבל יש האומרים כי בגמ' ובראשונים נזכר ששופר של איל מצוה מן המובחר, וכל השופרות כשרים חוץ מקרן של פרה. (הרב יוסף אתר "מורשת")
18	האם מותר לבכות בתפילות ר"ה?	יום ר"ה הוא סימן לכל השנה ולכן אנו אוכלים בו תפוח בדבש ועוד לסימן לשנה טובה ולכן בכי בר"ה אינו סימן טוב וראוי להימנע ממנו שנא' "אל תתאבלו ואל תבכו... כי קדוש היום לאדוננו ואל תעצבו כי חדות ד' היא מעוזכם" (נחמיה, ח, ט) מאידך מסופר שהאר"י הקדוש היה בוכה הרבה בר"ה ולכן: יש להימנע מלבכות בר"ה ואין להביא את עצמו לבכי אבל אם אדם מתעורר לבכי מתוך ניווני התפילה וכד' - מותר. (המקובלים כותבים שברגע שאדם מתרגש בר"ה וביו"כ ובאות לו דמעות זה הסימן שבאותו רגע דנים אותו בשמים ומי שאין לו רגעים כאלו בר"ה וביו"כ צריך לבדוק את עצמו למה הוא "מכובה")
19	האם נשים חייבות בתשליך?	נשים אשכנזיות נהגו ללכת לתשליך ודעת ערוך השולחן עדיף שלא תלכנה, מאידך, לדעת פוסקי ספרד נשים פטורות וכדאי שלא תישתתפנה אבל אם הן רוצות אין לעכב בידן רק שהכל ייעשה בגדרי הצניעות ולא בעירבוב נשים וגברים (לא להפוך "תשליך" ל"תשקיף"...)
20	מי שלא שמע את ברכות השופר אבל שמע את התקיעות, האם יצא ידי חובה?	ההלכה היא שברכות אינן מעכבות ולכן אם לא שמע את הברכות – יצא ידי חובת מצות שמיעת קול שופר אבל הפסיד את קיום המצוה עם ברכה
21	האם אסור לישון בראש השנה (ביום)?	אין כל אסור לישון בראש השנה אבל מאחר ואנו עושים סימנים טובים (תפוח בדבש וכד') בר"ה כדי שימשיכו כל השנה חכמינו שסברו שכאשר אדם ישן הוא פסיבי ולא פעיל וכך יהיה הסימן איתו בראש השנה. יש לציין שכל המינהג שלא לישון ביום הוא עד חצות היום אבל לאחר חצות היום הקלו גם המקובלים לישון, בכל מקרה עדיף ללכת לישון מאשר להילחם עם עצמך ולא לישון ולשבת ולפטפט בלשון הרע ודברים בטלים בר"ה. כמו כן מי שבאמת רוצה להקפיד בכך עליו להיות ער כבר מעלות השחר ולכל הפחות מהנץ החמה כיוון שאז היום כבר התחיל ואם ישן ויקום יותר מאוחר נמצא שישן ביום
22	כאשר מתירים נדר צריך למצוא "פתח", דהיינו שואלים את הנודר "אם היית יודע שהנדר יגביל אותך ויפריע לך היית נודר"? ואז אם יאמר שלא היה נודר הרי שיש "פתח" להתיר את הנדר. אם כן כיצד אנו מתירים נדרים בערב ר"ה ללא מציאת "פתח"?	1. התרת נדרים של ערב ראש השנה פועלת ע"י עקרון ה"חרטה" ולא עקרון "הפתח" כיוון שכל הענין הוא שהוא אינו מתחרט על הנדר אלא רק מתחרט רק על שקיבל ההתחייבות בלשון נדר, ולכן מועילה חרטה ללא "פתח". (הגר"ש קלוגר) 2. הרי בלאו הכי התנה בשנה שעברה בעת התרת הנדרים שכל הנדרים שידור הם מבוטלים ובגלל זה זהו נדר רעוע (שהרי אם היה נזכר בתנאי תוך כדי דיבור, היה נדרו בטל מאליו בלי היתר) לכן אפשר להתירם ע"י חרטה בלבד (הגר"ש קלוגר)
23	האם התרת הנדרים בערב ר"ה מתירה כל נדר?	ראשית יש ללמוד את נוסח התרת נדרים כיוון שיש שחושבים שהיא מעין תפילה ולכן לא מתכוונים נכון בבקשת ההתרה. התרת הנדרים בערב ר"ה מבטלת את: 1. נדרים שנדרנו במהלך השנה ולא זכרנו שנדרנו אותם 2. הנהגות שעשינו 3 פעמים ולא אמרנו "בלי נדר" שאר הנדרים, כולל נדר שאנו זוכרים שנדרנו במפורש אי אפשר לבטלם ע"י התרה זו ולכן יש ללכת לרב
24	האם הבעל יכול לבקש התרה לנידרי אישתו?	אישה יכולה למנות את בעלה כשליח שיבקש עבורה התרה ובמקרה כזה יזכיר לאשתו שתמנה אותו שליח להתרת נדריה ויבקש הבעל התרה בלשון רבים

<p>25 מהם הקריטריונים לבחירת חזן ותוקע לימים נוראים?</p>	<p>1. שיהיה הגון וגדול בתורה ומעשים טובים 2. שיהיה לפחות בן 30 (כמו הלויים שעבדו מגיל 30 וכן בגלל שבגיל זה כבר יותר מחושבים) 3. שיהיה נשוי (כמו כה"ג שתיקנו לו אישה נוספת שלא יהיה בלי אישה ויבוא להרהור, וכן בגלל שכאשר הוא נשוי הוא מבין מהו עול פרנסה וכך יתפלל יותר באמיתיות עבור פרנסה לציבור) 4. שיוודע ויכול לבטא את המילים כראוי ויש לו קול נעים היכול לרגש את הציבור (ובתוקע – שידע לתקוע בקלות וע"פ ההלכה) 5. שיהיה מרוצה ומקובל על הציבור</p>
<p>26 אלו הכנות מיוחדות יש לעשות בערב ר"ה החל בימים חמישי שישי?</p>	<p>1. במקרה זה יש שני ימים טובים ומיד אחריהם שבת וכדי שיהיה מותר להכין ולבשל (מאש קיימת) מיום ר"ה לשבת (דבר שבאופן עקרוני היה מותר שהרי שבת יותר חמורה מר"ה אך חז"ל בכל זאת אסרו את זה כיון שחששו שנתרגל להכין מיו"ט למחרתו גם אם הוא יום חול דבר הפוגע קדושת יו"ט) יש להכין עירוב תבשילין, כלומר בערב ר"ה (יום ד' אחה"צ) יש לקחת פת (כביצה – 58 גרם או בנפח) ותבשיל (ביצה מבושלת או כל דבר מבושל (בשיעור כזית – 30 גר' או בנפח) שאוכלים עם פת ולברך על מצות עירוב וכל הנוסח שבסידור ולשמור את הפת והתבשיל ולאכלו בסעודה שלישית בשבת. ע"י מעשה זה נזכר שאסור לבשל מיו"ט למחרתו ליום חול שכן כאילו התחלנו את בישולי השבת כבר בערב ר"ה שכן לעשות עירוב יפנה לרב המקום לבקש ממנו רשות לסמוך על עירובו 2. יש להדליק בערב ר"ה נר נשמה, שממנו ידליקו אש לבישול ביום ר"ה הראשון ולהדלקת נרות בליל ר"ה השני, כמו כן יש להניח ליד הנרות נר נשמה נוסף שאותו נדליק (מאש קיימת) בליל ר"ה השני כדי שנוכל להעביר ממנו אש לבישול ביום ר"ה השני או נר נשמה גדול שמספיק לכל הימים. 3. להכין נרות בפמוטים ליום הראשון וגם בפמוטים ונרות ליום השני וזוג פמוטים נוסף לליל שבת</p>
<p>27 האם יש שוני בצורת הדלקת הנרות בערב ר"ה?</p>	<p>בכל ערב שבת המנהג הוא שהאשה מדליקה, עוצמת עיניה, ולאחר מכן מברכת (ויש שנהגו שמברכת לפני ההדלקה) אבל בר"ה עליה לברך לפני ההדלקה (להדליק נר של יו"ט ושהחינו) והסיבה היא שבכל שבת אנו חוששים שמא ע"י הברכה היא תקבל שבת ואז לא תוכל להדליק אבל ביו"ט אין בעיה שהרי מותר להעביר מאש קיימת (וכמובן כמו בכל שבת יש להזהר לא לכבות את הגפרור)</p>
<p>28 מתי יש להדליק את הנרות של הלילה השני של ר"ה?</p>	<p>רק אחר צאת הכוכבים תאמר האשה בלי שם ומלכות "ברוך המבדיל בן קודש לקודש" ואז תעביר מאש לאש ותדליק את הנרות (וכמובן כמו בכל שבת יש להזהר לא לכבות את הגפרור)</p>
<p>29 האם מותר להכין את השולחן, או להכין סלט וכד' ביום ראשון של ר"ה עבור היום השני של ר"ה?</p>	<p>ההלכה היא שאין יו"ט ראשון של ר"ה מכין ליו"ט שני ולכן אין להוציא ביו"ט הראשון אוכל מהמקפיא לצורך היום השני, וכן אין לערוך את השולחן או לחתוך סלט וכד' לצורך יו"ט שני בן אם חל יום ראשון בשבת ובן אם חל ביום חול, ואע"פ ששני ימי ר"ה הם "יוםא אריכתא" (יום אחד ארוך) זה רק לחומרא ולא לקולא. רק לאחר צאת הכוכבים אפשר לערוך את השולחן ושאר ההכנות לצורך הלילה השני.</p>
<p>30 אם אין בגד או פרי חדש בליל ב' של ר"ה, היברך "שהחינו"?</p>	<p>לכתחילה יש לברך בקידוש של הלילה השני של ר"ה "שהחינו" אם יש בגד או פרי חדש, אבל גם אם אין, יש לברך "שהחינו" בכל מקרה</p>
<p>31 האם יש לטבל את פרוסת "המוציא" רק בדבש או גם במלח כרגיל?</p>	<p>יש המטבלים רק בדבש כסמל לשנה מתוקה אבל לדעת הנהגים ע"פ המקובלים יש לטבל קודם במלח כרגיל ולאחר מכן להטביל בדבש 3 פעמים (והסיבה: 1. לא תשבית מלח ברית וכו'. 2. המלח ממתק את הגבורות וזה סמל למיתוק הדינים).</p>
<p>32 בשנה שחל ר"ה בימים חמישי ושישי ומיד אחריו שבת, מתי יקרא שניים מקרא ואחד תרגום?</p>	<p>ראוי לקרוא במקרה כזה שניים מקרא ואחד תרגום אחרי מוסף (לפני הקידוש בבוקר) אבל אם חושש שלא יספיק יכול לקרוא בליל שבת</p>
<p>33 האם מותר "לעשות על האש" בראש השנה</p>	<p>יש מתירים לעשות על האש בר"ה ובתנאי שיתקיימו כל התנאים הבאים: א. אין מדליקים אש אלא מעבירים מאש קיימת ב. אין לכבות את האש או הגחלים הן במהלך הבישול והן לאחר הבישול מאידך יש שאסרו כיוון שע"י הניפנוף יכול בקלות להגיע לכיבוי.</p>

שנהיה לראש ולא לזנב

עם ישראל ידוע בענותנותו וצניעותו, ואם כן איך זה מסתדר עם הרצון של כולנו ללא יוצא מהכלל להיות ראש ?

ההפך מהראש הם הרגליים ומדוע כאן ההפך הוא הזנב ?

לאור שאלות אלו יש להסביר באופן אחר את הבקשה שנהיה לראש ולא לזנב באמירה זו איננו מתכוונים להיות "הראש", הראשון, אלא אנו מתכוונים להיות "חזק".

הראש הוא אחד האברים החזקים ביותר אצל הבהמה בגלל העצמות המיוחדות המקיפות את המוח

מאיך הזנב הוא האבר החלש ביותר שלה, אין בו עצם והוא רך ומדולדל

כאשר אנו אומרים "שנהיה לראש ולא לזנב" אנו למעשה אומרים שאנו רוצים להיות חזקים כמו הראש ולא חלשלושים כמו הזנב.

חזקים באמונה, חזקים בקיום מצוות, חזקים בעשיית טוב ועוד ועוד ועוד.

אולי הרמז לכך הוא בראשי התיבות של המילה "לראש" שהן : לעשות רצון אבינו שבשמים.....

על מה דנים את האדם בראש השנה ?

אחד מעיקרי דתנו היא האמונה בקיום העולם הבא והאמונה שהקב"ה דן את האדם בשעת פטירתו.

אם אכן כך לשם מה הקב"ה דן את האדם בראש השנה ולשם מה דן אותו בשעת פטירתו אם כבר עשרות שנים דן אותו בראש השנה ?

מסתבר שיש שתי מערכות דין ומשפט.

כאשר האדם נפטר ונישמתו חוזרת אל האלוקים, דנים אותו עד כמה הוא יכול להגיע לקירבת אלוקים דהיינו עד כמה הביא את עצמו לשלימות ובכך התקרב לשלימותו של הקב"ה.

יש שלא "שיפצרו" את האישיות שלהם במהלך החיים ונשארו קנאים, כעסנים, גאוותנים, שונאים, אגואיסטיים, חסרי אמונה וכד' ולכן במוותם ידונו אותם בעולם מעלה איך להביאם עתה לשלימות שתאפשר להם קרבת אלוקים

מאיך בראש השנה דנים את האדם על המשך חייו בעולם הזה.

כמה שנים לאפשר לו להמשיך לחיות, כמה כסף ירויח השנה, האם יהיה בריא או לא, האם ימצא, או ילדיו ימצאו בן או בת זוג וכד'

מערכת משפטית זו בודקת עד כמה האדם ניצל בשנה החולפת את התשומות שהקב"ה השקיע בו, לעבודת השם ולקניית השלימות.

בראש השנה שואלים את האדם : נתנו לך בשנה החולפת בריאות טובה, בית, אשה, ילדים, פרנסה טובה וכד' – מה עשית עם כל זה ?

אם האדם יוכיח שאכן השקעה היתה מוצדקת, ימשיכו להשקיע בו ואפילו יותר מהשנה שעברה, ולא רק זה, אפילו אם רק יחליט (ויעיד עליו יודע תעלומות) שמעתה ישתפר באמת, יאפשרו לו את כל התנאים להצלחה.....

שו"ת יום הכיפורים

מס'	השאלה	התשובה
1	האם אפשר לבקש סליחה באמצעות מכתב או דוא"ל או sms ?	לכתחילה יש ללכת ולבקש סליחה פנים מול פנים אבל אם ידוע מראש שהמפגש הזה רק יעורר יותר כעס ומאידך ידוע שע"י המכתב או הדוא"ל או sms נוכל לפייס יותר טוב עדיף בדרך זו וזמן מה לאחר מכן ללכת ולבקש אישית
2	האם אפשר לעשות כפרות בכסף וכמה כסף צריך לכפרות ?	אם יש קושי בעשיית כפרות ע"י תרנגולים אפשר לעשות כפרות בכסף שערכו לפחות כערך תרנגול ורבים עושים לכתחילה דוקא על כסף ולא על תרנגול כיוון שחששו לאיסור דרכי האמורי
3	מדוע יש לאכול ולשתות הרבה פעמים בערב יום כיפור מהבוקר עד כניסת הצום ?	<ol style="list-style-type: none"> 1. כדי שנהיה חזקים ונוכל לצום ללא כל חולשה ובעיה 2. י"א שע"י ריבוי האכילה הקיבה מתרגלת לאכילה מרובה וכך ביום כיפור הצום יהיה יותר קשה ובגלל קושי זה יתכפר לנו 3. כאשר אנו שבעים אנו פחות עצבנים ויותר שמחים וחז"ל ציוו לאכול הרבה וכך האדם יהיה יותר רגוע ושמח בערב יו"כ וכאשר יבקשו ממנו סליחה הוא יתפיי יותר בקלות
4	כמה טבילות יש לטבול בערב יו"כ ומה יעשה אדם שלא יכול לבוא למקוה או שאין בקירבתו מקוה ?	יש מספר סיבות לטבילה בעיו"כ, (1) משום קרי ולטעם זה מספיק לטבול רק פעם אחת (2) משום תשובה ולטעם זה יש לטבול 3 פעמים (3) נקיות הגוף תחדש את נקיות הלב (4) כדי שהתפילה תתקבל, שאינו דומה תפילה בטהרה לתפילה אחרת על פי המקובלים יש לטבול 5 טבילות האחת כדי להיטהר, השניה לתקן את מידת הכעס של הטובל, השלישית למתק את הדין והגבורה בחסדים, הרביעית, להעביר את לבושי החול הרוחניים של האדם, החמישית לקבל את קדושת היום ומי שאינו זוכר את כל הכוונות האלו יטבול 5 פעמים ויאמר שמכוין ע"פ הכתוב בספר בן איש חי. אדם שלא יכול לבוא למקוה או שאין בקירבתו מקוה יערה על גופו 9 קבים מים, כלומר יעמוד תחת המקלחת כשהמים זורמים ישירות על ראשו ללא הפסקה בכמות של 9 קבים דהיינו 12.5 ליטר (כ 3 דקות בזרם חזק)
5	האם מותר לאכול ולשתות לאחר סעודה מפסקת כל עוד שלא נכנס הצום ?	מותר, כיוון שלא קיבל את התענית בפירוש כאשר סיים את הסעודה אבל אם לאחר הסעודה אמר בפיו שהוא כבר מקבל את התענית למרות שטרם הגיע הזמן, אסור לו לאכול. ולכן מי שרוצה לאכול אחר סעודה מפסקת, יתנה שאינו מקבל את התענית מיד בסיום הסעודה
6	מדוע נהגו ללבוש קיטל ?	<ol style="list-style-type: none"> 1. ציבעו לבן ולבן מסמל טהרה וסליחה (אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו) 2. הקיטל מזכיר תכריכים של מת שגם הם בצבע לבן ובכך יהיה לב המתפלל נכנע ונשבר 3. דוגמת מלאכי השרת 4. זכר לבגדי לבן של כהן גדול
7	האם יש להתודות ביו"כ גם על עבירות שכבר התודיתי עליהם ביו"כ הקודם ומאז לא עשיתי אותם ?	יש להתודות ביו"כ גם על עבירות שכבר התודיתי עליהם ביו"כ הקודם ומאז לא עשיתי אותם וזה גם משובח שנא' "וחטאתי לנגדי תמיד"
8	האם מי שעבר עבירות שכן אדם לחבירו כגון גזל, גניבה, והחזיר את הכסף וחבירו גם מחל לו, צריך להתודות גם מחל לו, צריך להתודות על כך ?	מי שעבר עבירות שכן אדם לחבירו כגון גזל, גניבה, והחזיר את הכסף וחבירו גם מחל לו, צריך להתודות כיון שיש בעבירות אלו גם חטא לפני המקום
9	האם חובה להתודות והאם יש צורך לפרט את החטאים בוידוי או מספיק להתודות באופן כוללני ?	לדעת הרמב"ם כל חטא ועון לא מתכפר ללא וידוי (וכן בנוסף חרטה וקבלה לעתיד) גם אם החוטא החזיר את הגזל או הביא קורבן או אפילו בוצעה אחת מ 4 מיתות ביי"ד. מעיקר הדין אין צריך לפרט את החטא אלא די בזה שאומר חטאתי אבל טוב לפרט את החטא המסוים שחטא בו, אבל כל זה באופן שמתפלל בלחש אבל לא יפרט את החטא בציבור (עבירות שבין אדם לחבירו יכול לפרטם בציבור). כל האמור לעיל הוא לגבי עבירות שאינם בנוסח התפילה אבל מה שהשליח ציבור אומר בקול את ה"על חטא" אין זה נחשב שמפרט חטאיו בציבור כיון שזהו נוסח שכל הציבור אומרים אותו. וכל זאת לקיום מצות וידוי אבל כמובן לא לשכוח מצות תשובה כולל חרטה, וקבלה לעתיד

<p>יש להתודות בעמידה ולפחות עד "על חטאים שאנו חייבים מיתת ביידי" כיון שזה ביטוי להכנעתו לפני ד' וגם כך מתודה יותר בכובד ראש ולב שלם כמו כן זוהי דרך של לקיחת אחריות על המעשים. אסור להישען על דבר שאם יטלו אותו ממנו יפול לארץ ואם עשה זאת יש מסתפקים אם יחזור ויתודה</p>	<p>10 האם צריך לעמוד בוידוי ?</p>
<p>אם סיים סעודה מפסקת (ועדיין לא נכנס הצום) יכול לחזור ולאכול ואין גמר הסעודה נחשב לקבלת תענית אבל יש שכתבו שזה נחשב לקבלה וכדי לחוש לשיטות צריך לומר לפני ברכת המזון שאינו מקבל את התענית עדיין ולכל הפחות צריך להרהר כך בליבו (וטוב שלא יאמר בפיו שזו סעודה מפסקת). ויש אומרים שאם הפסיק אכילתו בעוד היום גדול והחליט להתחיל להתענות ולאחר מכן התחרט ורוצה לאכול רשאי לעשות כן כל זמן שלא קיבל עליו את התענית בפירוש.</p>	<p>11 האם מותר לאכול אחרי סעודה מפסקת כל עוד שלא נכנס הצום? (וראה לעיל שאלה מס' 5)</p>
<p>הדלקת נרות בערב יוהכ"פ תלויה במינהג ובמקום שאין ידוע מה המינהג תדליק אך לא תברך על ההדלקה ומאידך במקום שנוהגים להדליק ממילא זה נהיה כחיוב משום שלום בית כמו בנרות של ערב שבת) וגם בגלל שצריך אור בבית שלא יבוא לידי תשמיש) ולכן יש לברך "להדליק נר של יום הכיפורים" לגבי ברכת "שהחינו" בהדלקת נרות יו"כ יש מינהגים שונים לדעת האשכנזים – לא מברכת "שהחינו" אלא רק "להדליק נר של יום הכיפורים" לדעת הרב אליהו זצ"ל – מברכת "שהחינו" ומאותו רגע האישה נאסרת בחמשת העינויים ולכן תנעל נעלי גומי וכד' לפני ההדלקה וכן תברך אחרי ההדלקה כמו בשבת (שאם תברך לפני ההדלקה לא תוכל להדליק) לדעת הרב הגר"ע יוסף – לא תברך "שהחינו" שהרי עם הברכה היא מקבלת את הצום ולא תוכל להדליק את הנרות אלא תכוין לצאת בברכת "שהחינו" שאומרים בביהכ"ס בספר "כל נדרי". אבל בכל זאת אם היא רוצה לברך עליה לנהוג כפי האמור לעיל בדברי הרב אליהו.</p>	<p>12 האם חייבים לברך בהדלקת נרות בערב יום הכיפורים? אם כן, ברכה אחת או שתיים?</p>
<p>יש להתעטף בטלית בברכה בתנאי שהתעטף בה לפני השקיעה (בתשע"ג) לאחר מכן יתעטף ללא ברכה לכן כדאי להגיע לביהכ"ס כמה דקות לפני השקיעה או להתעטף בבית לפני השקיעה ולברך</p>	<p>13 האם מברכים על הטלית כאשר מתעטפים בה בערב יום כיפור?</p>
<p>מעיקר הדין יולדת תוך 30 יום ללידתה וחולה שאין בו סכנה מותרים בנעילת הסנדל בגלל הצינה ושמא יחלו בגלל היותם ללא נעלים ראויים אבל כיום שנעלי הגומי מאוד נוחות ושומרות את הרגל היטב אין חשש צינה ולכן יש להחמיר והיולדת והחולה חייבים כמו כולם לא לנעול נעלי עור. מאידך, חייל בשירות מיבצעי או מי שנמצא במקום שמצויים נחשים ועקרבים מותר לנעול נעלי עור להגן על רגליו כשיוצא לרשות הרבים</p>	<p>14 מי פטור מאיסור נעילת הסנדל ויכול לנעול נעלי עור כרגיל?</p>
<p>מותר לנעול נעל גומי שיש בה קישוט של עור אבל אם העור מחזיק את הנעל מלמעלה או מלמטה - אסור</p>	<p>15 האם מותר לנעול נעל גומי שיש בה קישוט של עור?</p>
<p><u>נוטלים ידיים כרגיל עד הפרק</u> 1. כהנים העולים לדוכן 2. אם התלכלך ממש מעבר לאצבעות 3. חולה שיש בו סכנה ואוכל לפחות כזית לחם (30 גר' לחם או בנפח) או שצריך לרחוץ בגלל מחלתו <u>נוטלים רק עד קישרי האצבעות</u> 1. בבוקר כאשר קמים 6 לסירוגין עד קישרי האצבעות (משום שאם לא יטול לא יוכל לגעת בפה בענים ובאוזן ובחוטם משום סכנה וא"כ אין זה גרוע מאם היו ידיו מלוכלכות) 2. הנכנס לשירותים או מי שהתפנה 3. נגע בנעל 4. מי שרגיל ליטול ידיו לפני כל תפילה <u>לרחוץ</u> 1. מי שהתלכלך מותר לרחוץ המקום המלוכלך 2. אשה שצריכה להתחיל לספור ימים נקיים מותר לה לרחוץ רק את מקום הבדיקה וצריכה לנגב עצמה במגבת עבה שלא תבוא לידי סחיטה.</p>	<p>16 באילו מצבים נוטלים ידיים כרגיל עד הפרק ומתי רק עד קישרי האצבעות ומתי מותר לרחוץ?</p>
<p>אם אין בהם רטיבות ברמה כזו שתרכיב את פניו (טופח ע"מ להטפוח) כלומר אם השימוש במגבון לא מרכיב את פניו וידיו – מותר כנ"ל גם במטלית לחה ששרו אותה במים בערב יו"כ ונסחטה היטב בערב יו"כ ואינה מרכיבה (טופח על מנת להטפוח) ויש אוסרים שמא לא נסחט מערב יו"כ יפה ויבוא לידי סחיטה ביו"כ.</p>	<p>17 האם מותר לנגב פנים וידיים במגבונים לחים?</p>

<p>אסור לאדם לשמש מיטתו ביו"כ ואפילו לישון עימה במיטה אחת אסור בין ביום ובין בלילה, כמו כן אסור ליגע באשתו בלילה כמו בהיותה נידה אבל בשעת הצורך מותר ביום אך אסור לחבק ולנשק או לנהוג עמה קלות ראש או להסתכל במקומות המכוסים שבה וכן אסור לה להציע את הסדינים בפניו.</p>	<p>18 האם רק תשמיש המיטה אסור ביו"כ או גם גילויי קירבה אחרים?</p>	<p>18</p>
<p>אסור לטעום מאכל אפילו אם פולט אותו מבלי לבלוע ולכן גם אסור ללעוס מסטיק וכמו כן אסור להשתמש במי פה</p>	<p>19 האם מותר לטעום מאכל ולפלוט אותו מבלי לבלוע? האם מותר ללעוס מסטיק? האם מותר להשתמש במי פה?</p>	<p>19</p>
<p>אכילה ושתייה אסורים מן התורה וחיובים עליהם כרת, שאר העינויים י"א שגם הם אסורים מן התורה אבל לא חיובים עליהם כרת ויש אומרים שהם אסורים רק מדרבנן (והנפקא מינה בין השיטות במקום שיש ספק שאם כל האיסור מדרבנן – מקילים)</p>	<p>20 מה ההבדל בין אכילה ושתייה לשאר עינויי יום כיפור?</p>	<p>20</p>
<p>השיעור הוא אכילה בכמות של יותר ממעט פחות מכביצה (שהוא שיעור "ככותבת הגסה" דהיינו יותר מ 35 גר' או בנפח) זאת למרות ששאר איסורי אכילה בתורה הם בכזית כאן החמירו כיון שכתוב "תעונה" וקבלה בידי חז"ל שמי שאוכל פחות מככותבת (עד 35 גר') עדיין נשאר מעונה. כלומר מרגע שאכל יותר 35 גר' חייב כרת מאידך חז"ל קבעו שהחיוב הוא בתנאי שאכל כמות כזו תוך כדי "אכילת פרס" כלומר תוך כדי אכילת 3 "ביצים" (וי"א 4 "ביצים") דהיינו תוך 10 דקות</p> <p>כמובן שזהו רק לגבי כרת אבל יש איסור מהתורה לאכול אפילו כמות מיזערית ביותר</p>	<p>21 מהם שיעורי האכילה המחייבים כרת?</p>	<p>21</p>
<p>השונה "מלוא לוגמיו" (כמות המים שפיו מכיל בצד אחד שהוא "רוב רביעית" שהוא 44 גר') תוך כדי זמן שאדם שותה "רביעית" שזהו כזמן של כשתי לגימות</p> <p>כמובן שזהו רק לגבי כרת אבל יש איסור מהתורה אפילו שותה כמות מיזערית ביותר</p>	<p>22 מהם שיעורי השתייה המחייבים כרת?</p>	<p>22</p>
<p>יאכל פחות מ"ככותבת הגסה" דהיינו יאכל פרוסה השוקלת (או בנפח) פחות מ 30 גר' וימתין יותר מ "כדי אכילת פרס" כלומר ימתין יותר מ 10 דקות ויאכל שוב פרוסה השוקלת (או בנפח) פחות מ 30 גר' וכן הלאה ולגבי שתיה, ישתה לא יותר מ "מלא לוגמיו" דהיינו לא יותר מ 40 גר' וימתין "כדי שתיית רביעית" כלומר ימתין לא פחות מ 5 דקות ואז שוב ישתה לא יותר מ 40 גר' וכן הלאה</p> <p>אם שכח לשקול מערב יו"כ מותר לשקול ביו"כ אבל רק במשקל מכני ולא חשמלי או אלקטרוני או עם סוללות</p> <p>כמובן שאם רופא אומר שמצבו מסוכן ביותר ויש לתת לו מיד אוכל ושתייה ללא שיעור והגבלה מצוה לעשות זאת ללא דיחוי</p>	<p>23 אם אדם חייב לאכול ביו"כ ע"פ פקודת רופא, איך יוכל לאכול (לשיעורים) מבלי לעבור על איסורי כרת?</p>	<p>23</p>
<p>ישתדל לבלוע בלי מים אבל אם אינו יכול רשאי לשתות מים עמהם ובלגימות של פחות משיעור 40 גר' ואם יש להן תחליף מר יקח את המרות. וי"א שיניח במים מלח או משהו מר כדי שלא יהנה מהמים אך כאמור יש שהתירו אפילו במים רגילים וכנ"ל</p>	<p>24 איך יקח חולה שיש בו סכנה תרופות?</p>	<p>24</p>
<p>עדיף שיבלע את הכדור בלי מים אבל אם אינו יכול יניח במים משהו מר (לדוגמא: תמצית תה מרה וחזקה) ויבלע</p>	<p>25 אדם החייב לקחת כדור באופן קבוע נגד לחץ דם, סכרת או כל דבר שיכול לסכן אותו (למרות שכרגע הוא אינו חולה שיש בו סכנה), כיצד יקח את התרופה?</p>	<p>25</p>
<p>חולה שאכל כפי צרכו אסור לו לאכול יותר כל יום כיפור (אא"כ רופא אומר שחייב או ששוב נמצא בסכנה) וצריך להמשיך ולצום כמו כולם חולה שהותר לו לאכול כדי לצאת מסכנה אסור לו לרחוץ או לנעול נעליים אם אינו צריך להם מחמת חוליו</p>	<p>26 חולה שאכל בכיפור ע"פ ההלכה ועתה אינו בסכנה האם ימשיך את הצום והאם ברגע שאכל מותרים לו כל שאר איסורי יו"כ?</p>	<p>26</p>

<p>27 מאיזה גיל ילדים מתענים ולכמה זמן?</p>	<p>1. ילד או ילדה עד גיל 9 פטורים לגמרי וגם לא מענים אותם אפילו לשעות</p> <p>2. ילד או ילדה שהשלימו 9 שנים מחנכים אותם לשעות דהיינו אם רגיל לאכול בשמונה בבוקר נותנים לו בתשע אבל לא מניחים לו להמשיך ולהתענות כל היום</p> <p>3. ילד או ילדה שהשלימו 11 שנים והם חזקים מותר להם (לא חייבים) להתענות כל התענית אבל אם לא יכולים יתענו לפחות עד חצות היום ואם גם זה קשה להם יכולים לאכול גם לפני חצות היום.</p> <p>4. נער בן 13 שנה ונערה בת 12 שנה דהיינו שהשלימו 12 או 13 שנה חייבים לצום כמו גדולים כל הצום</p>
<p>28 האם מעוברות ומניקות ויולדות חייבות לצום?</p>	<p>מעוברת חייבת להתענות כרגיל אא"כ יש לה סיבוכים ורופא אומר שאם תתענה יש חשש סכנת נפשות לה או לעובר שאז פטורה מלהתענות</p> <p>מניקה חייבת להתענות כרגיל אלא אם כן יש סכנה בדבר כגון שאין התינוק רוצה לינק אלא רק ממנה והרופא אומר שאם תתענה יפסק החלב ולא תוכל להניקו ויש חשש סכנה לתינוק, פטורה מלהתענות (ובמקרה זה די שתשתה ולא תאכל ויש לשאול רופא על כך) ויש אומרים שתאכל רק בשעה שהיא מרגישה שאין לה יותר חלב וגם אז תאכל רק "לשיעורים" (לעיל 23)</p> <p>הערה: כשם שבימות השבוע כשהיא הולכת מהבית המניקה שואבת קודם לכן חלב ומשאירה אותו במקרר, כך גם אפשר להתכונן מספר ימים לפני יום הכיפורים ולהתחיל לשאוב חלב, כך שהתינוק לא יפגע והיולדת לא תתקשה לצום, אמנם אינה חייבת לעשות כך, אך זו הנהגה נכונה.</p> <p>יולדת כאשר היא בתהליך הלידה (יושבת על המשבר) ואפילו עדיין לא ילדה – לא מתענה</p> <p>אם ילדה (או ל"ע הפילה) תוך 3 ימים (מעת לעת) לפני יו"כ כלומר ילדה (או ל"ע הפילה) מליל ח' בתשרי והלאה – לא תצום אלא תאכל "לשיעורים" (כנ"ל 23) ואם קשה לה תאכל כרגיל</p> <p>אם היא לאחר 3 ימים מלידתה עד שבעה ימים (מעת לעת) – אם מרגישה שהיא צריכה לאכול, מותר לה לאכול (אפילו שהרופא אומר שלא צריכה). ואם לא מרגישה שהיא צריכה לאכול – אסור לה לאכול (ואם למרות שהיא אינה רואה צורך לאכול הרופא קובע שאם תתענה יש בכך סכנה – מותר לה לאכול). ואם אין שם איש שיודע אם צריכה היא או לא והיא העצמה אינה יודעת אם צריכה או לא, מאכילין אותה.</p> <p>אם היא לאחר 7 ימים (מעת לעת) מהלידה – דינה כדין חולה שאין בו סכנה וחייבת לצום ואפילו אומרת שהיא צריכה לאכול בגלל חולשת הלידה. אבל אם היא אומרת שהיא מרגישה שהיא צריכה לאכול בגלל חולי או מחלה, דינה כדין שאר חולה שאם אומר שצריך לאכול מחמת חוליו, מאכילין אותו.</p>
<p>29 חולה שנאלץ לאכול בגלל הוראת רופא עקב מצבו הבריאותי המסוכן, האם יקדש על היין לפני אכילתו (במיוחד אם יו"כ חל בשבת וגם אם חל ביום חול) והאם יברך ברכת המזון?</p>	<p>חולה שנאלץ לאכול בגלל הוראת רופא עקב מצבו הבריאותי המסוכן, אינו צריך לקדש על היין לפני אכילתו (אפילו אם יו"כ חל בשבת וכ"ש אם חל ביום חול) ואם אכל לפחות כזית פת (תוך כדי אכילת פרס) יברך ברכת המזון ויאמר "יעלה ויבוא" ואומר "ביום הכיפורים הזה ביום סליחת העון הזה" ובשבת אומר גם "רצה והחליצנו".</p>
<p>30 האם על אדם זקן לצום?</p>	<p>אם מדובר בזקן חלש מאוד (תש כוחו מחמת התענית), דינו כחולה שיש בו סכנה ואפילו אין לו חולי פנימי, צריך לאכול ביו"כ</p>
<p>31 האם ביו"כ מברכים "שעשה לי כל צרכי" שהרי ברכה זו היא על כך שהקב"ה נתן לנו נעליים אבל ביו"כ לא נועלים נעלי עור וא"כ אולי לא נברך ברכה זו?</p>	<p>אכן יש אומרים שבגלל סיבה זו אין לברך ביו"כ ובתשעה באב "שעשה לי כל צרכי", מאידך יש הסוברים שיש לברך "שעשה לי כל צרכי" ביו"כ כיוון שהברכה היא על מנהגו של עולם (עובדה שגם אדם לא זקוף אומר "זוקף כפופים") ועוד שהרי הוא כן נועל נעליים (אמנם לא מעור) וכמו כן הרי בסוף היום והתענית הוא יחלוץ נעלי גומי וילבש נעלי עור כך שהרכה בבוקר חלה על כך. לאור מחלוקת זו יש ממליצים לא לברך אבל מי שמברך אין למחות בידו.</p>
<p>32 האם חולה שיש בו סכנה שנאלץ לאכול ביו"כ עקב מצבו הרפואי ופקודת רופא, יכול לעלות לתורה?</p>	<p>הקריאה בתורה בשחרית היא מחמת קדושת היום ולא מחמת התענית ולכן (לדעת רבי עקיבא איגר) הוא יכול לעלות בשחרית אבל במנחה יש ספק אם היא מחמת קדושת היום או מחמת התענית ולכן במנחה לא יעלה (אבל אם חל יו"כ בשבת נראה כי הקריאה במנחה אינה מחמת התענית אלא מחמת השבת שהרי קוראים בה בשבת ולכן יכול לעלות במנחה של יו"כ החל בשבת)</p>

<p>33 מדוע במנחה של יו"כ לא אומרים "ברכת כהנים" ואילו בנעילה אומרים "ברכת כהנים"?</p>	<p>מנחה הוא זמן ארוחת צהרים ובזמנם היו שותים יין במהלך הארוחה ולכן יש חשש שהכהן יהיה שתוי ולכהן שתוי אסור לעלות לדוכן אבל נעילה אינה בזמן הארוחה אלא סמוכה לשקיעה ולכן אין בה חשש שיכרות והכהן יכול לישא כפיו (אגב, כך גם בשאר התעניות, אם מתפללים מנחה סמוך לערב, נושאים כפיים ואם מתפללים בצהרים – לא נושאים כפיים)</p>
<p>34 עד מתי אפשר לומר ברכת כהנים בתפילת "נעילה"? (חלק מהאשכנזים לא נושאים כפיים בנעילה בכל מצב)</p>	<p>יש מחלוקת אם ברכת כהנים יכולה להיות גם בלילה או רק ביום ויש דעות לכאן ולכאן ולכן אנו מחמירים ולא נושאים כפיים בלילה כך שאת ברכת הכהנים בנעילה יש לומר עד השקיעה אבל מאחר וי"א שאפשר גם בלילה ומאחר ויש לנו ספק אם "בן השמשות" הוא יום או לילה, כך שיש כאן ספק ספיקא ולכן אם לא הספיקו לומר עד השקיעה עדיין אפשר לומר במהלך "בין השמשות" דהיינו 13.5 דק' לאחר השקיעה. לסיכום: לכתחילה עד השקיעה, בדעבד עד 13.5 דק' לאחר השקיעה.</p>
<p>35 האם הצום מסתיים בזמן תקיעת השופר בנעילה?</p>	<p>זמן תקיעת שופר בנעילה הוא עשרים ושתים דקות לאחר השקיעה (כלומר מאז אפשר לתקוע אבל לא חייבים לתקוע בדיוק אז אלא אפשר גם לאחר מכן) אבל יש לציין ולהזכיר לכולם שאמנם תקעו בשופר אבל עדיין הצום לא יצא וכל איסורי היום עדיין תקפים עד זמן יציאת הצום המופיע בלוח (שהוא כ 40 דק' לאחר השקיעה) וכמובן שאי אפשר לאכול כל עוד לא עשינו הבדלה למרות שהצום יצא (אבל איסורי רחיצה, סיכה, נעילת הסנדל בטלים כמה דקות לאחר צאת הכוכבים אפילו שלא הבדיל על הכוס עדיין, מאידך יש לציין עוד שחולה שאין בו סכנה, מעוברות ומניקות וכן מי שצמא מאוד רשאי לשתות מים בצאת הצום אפילו לפני הבדלה.)</p> <p>לאור כל הנ"ל מומלץ לתקוע בזמן יציאת הצום ולא בזמן תקיעת שופר וזאת כדי לא להכשיל את הציבור החושבים שעם התקיעות יצא הצום.</p>
<p>36 מה המיוחד בהבדלה של מוצאי כיפור?</p>	<p>1. מברכים: "הגפן", "מאורי האש", "המבדיל". לדעת הספרדים לא מברכים על הבשמים אפילו אם יו"כ חל בשבת כיוון שהבשמים באים להרגיע אותנו על כך שהנשמה היתירה שהיתה בשבת הלכה לה אבל ביו"כ אפילו שחל בשבת אין נשמה יתירה בגלל התענית ולכן לא צריך בשמים. לדעת חלק מהאשכנזים מברכים על הבשמים (אם עושה הבדלה בבית ולא בציבור) אם יו"כ חל בשבת.</p> <p>2. מברכים "מאורי האש" רק על נר שהיה דלוק כל יו"כ או שהודלק מנר כזה הסיבה היא כיון שבכל מוצש"ק אנו מברכים "מאורי האש" זכר לכך שאדה"ר הקיש שתי אבנים במוצש"ק והדליק אש ולכן אנו מברכים על אש חדשה שהדלקנו במוצש"ק כשם שאדה"ר הדליק אש חדשה, אבל סיבת ברכת "מאורי האש" במוצאי יו"כ היא להראות שיום זה קדוש יותר משאר החגים שבהם מותר להעביר אש ובו אסור לגעת באש כלל וכדי לבטא את הקדושה היתירה הזו מברכים דוקא על נר ששבת כל יו"כ להראות שביו"כ אסור כל מגע עם אש בניגוד לשאר ימים טובים (שהותרה העברת אש)</p> <p>לדעת פוסקי אשכנז והרב אליהו זצ"ל אם לא מצא נר שהיה דלוק כל יו"כ או נר שהודלק מנר כזה, יאמר "ברוך המבדיל בין קודש לחול" וידליק אש חדשה והסיבה לאי הויתור על הנר במוצאי יו"כ היא כיוון שבמוצאי יו"כ יש חשיבות מיוחדת לברכה על הנר להראות שיום זה קדוש משאר ימים טובים ויש לחזר על הנר שלו</p> <p>לדעת הגר"ע יוסף אם לא מצא נר שהיה דלוק כל יו"כ או נר שהודלק מנר כזה לא ידליק אש חדשה ואפילו אם בשל כך יפסיד ברכת "מאורי האש" אבל בשנה שיו"כ חל בשבת אם אין לו יכול להדליק אש חדשה</p>
<p>37 אשה שבעלה מתאחר במוצאי יו"כ וקשה לה לחכות ולא לאכול עד ויבדיל, האם תוכל להבדיל לבד?</p>	<p>אשה שבעלה מתאחר במוצאי יו"כ וקשה לה לחכות ולא לאכול עד שיבוא ויבדיל, תבדיל לבד על מיץ ענבים שברכתו "בורא פרי הגפן" ותוכל לאכול. ואם אין לה – תבדיל על קוקה קולה (בזה יש מחלוקת), או בירה, או קפה עם חלב (חמר מדינה) ותברך "שהכל" ו"המבדיל" על נר ששבת ותשתה לפחות "רביעית" (86 גר')</p>
<p>38 מתי יש לומר את קידוש הלבנה, לפני יום כיפור או במוצאי יום כיפור?</p>	<p>יש אומרים שיש לברך לפני יו"כ כדי שנוסיף מצוה זו לזכותנו לפני החתימה ביו"כ מאידך יש האומרים שיש לברך דוקא במוצאי יו"כ כיוון שברכת לבנה הינה כהקבלת פני שכינה, ופני המלכה יש לקבל בשמחה וכאשר אנו לבושים יפה וחגיגי ומאחר ובמוצאי יו"כ אנו עדיין לבושים בגדים חגיגיים ומאחר וכולנו שמחים במוצאי יו"כ שהרי נימחקו עונותינו ונחתמנו כולנו לחיים טובים וארוכים ולגאולה שלימה בקרוב, מתאים שנברך במוצאי יו"כ שמחים בשעת קבלת פני שכינה.</p>
<p>39 איך יקיים אדם שאין לו כוח להתחיל לבנות את הסוכה במוצאי הצום את הפסוק "ילכו מחיל אל חיל"?</p>	<p>אם קשה לו להתחיל לבנות סוכה, לפחות ילמד במוצאי יו"כ את הילכותיה או יתכנן את בנייתה</p>

לחזור בתשובה

הביטוי "לחזור בתשובה" עונה על השאלות "מה" ו "איך" אך אינו על השאלה "לאן".

עונה על השאלה : מה צריך לעשות ? והתשובה היא : לחזור

עונה על השאלה : איך צריך לחזור ? והתשובה היא : בתשובה

אבל אינו עונה על השאלה : לאן צריך לחזור ?

האם אני צריך לחזור ולהיות צדיק כמו משה רבינו ? דוד ? רבי עקיבא ? רשב"י ? האר"י הקדוש ? החפץ חיים?

אם המטרה היא להיות "הוא" ולא "אני" אם כן אין כאן "חזרה" אלא "יציאה" מעצמך למקום אחר, ואם בכל זאת אנו משתמשים בביטוי "חזרה" הרי שמדובר לחזור למקום שאני הייתי בו לפני כן, לחזור... לעצמי.

שלמה המלך אמר "האלוקים עשה את האדם ישר", כלומר המצב הראשוני של האדם, הוא מצב של ישרות, תמימות וטוב אבל "המה ביקשו חשבונות רבים" כלומר המציאות עם כל הרוע שבה וחשבונתיה הרבים מטביעה בו את רשמיה השליליים במהלך שנות חייו.

"מהלך כל היש בנוי הוא על יסוד התשובה" (הרב קוק זצ"ל)

כל העולם הטיבעי על מרכיביו חוזר "בתשובה" – חוזר לעצמו, לנקודת ההתחלה שלו.

הירח המקיף את כדור הארץ ואחת לשלושים יום (כמעט), חוזר "בתשובה" – חוזר לנקודת ההתחלה שלו.

כדור הארץ המקיף את השמש אחת ל 365 יום (כמעט) חוזר "בתשובה" – חוזר לנקודת ההתחלה שלו.

הדם מוזרם מהלב לכל האברים ולאחר מכן חוזר "בתשובה" – חוזר ללב, לנקודת ההתחלה שלו.

גם האדם, שהוא חלק מהטבע צריך לחזור "בתשובה" – לנקודת ההתחלה שלו, לישרות לתמימות ולטוב שהיה בו עם בריאתו.

אבל יש משמעות נוספת לחזרה בתשובה

לפני קיום מצוה אנו אומרים " לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכנתיה" כלומר אנו רוצים לאחד את "קודשא בריך הוא" יחד עם "שכנתיה".

"קודשא בריך הוא" הוא השורש הרוחני הנסתר של הבריאה והוא רמוז באותיות י – ק – ו של שם "יקוק".

"שכנתיה" הוא הכח הרוחני הפועל בבריאה ובעולם הגשמי והוא רמוז באות ה האחרונה של שם "יקוק".

כאשר האדם חוטא הוא למעשה אומר שאין כאן שכינה והכל מותר, כלומר מפריד בין אות ה לאותיות יקו ומצהיר שאין שורש רוחני לבריאה.

מאידך כאשר הוא חוזר בתשובה הוא למעשה אומר שיש קשר וזיקה בין השורש הרוחני (יקו – קודשא בריך הוא) לבין כח האלוקי הפועל בבריאה (האות ה האחרונה – "שכינתיה").

במילים אחרות הוא מחזיר את האות ה לאותיות יקו.

המילה "תשובה" מורכבת מהמילים "תשוב" "ה" דהיינו החזרת התודעה שכל המציאות מופעלת ע"י כח רוחני עליון.

לא רק חזרה שלי לעצמי אלא גם החזרת האלוקות לעולם ואלי.

תקציר שאלות ותשובות אקטואליות בהלכות שופר, ראש השנה ויום הכיפורים.

מהדורה רביעית ומורחבת ערב ר"ה התשע"ו

כל הזכויות שמורות למחבר
0525219169efratis@neto.net.il

